

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2023-12-06
Besvaras senast
2023-12-13 kl. 12.00

Till statsrådet Erik Slottner (KD)

2023/24:348 Ålderskontroll vid överlämnandetidpunkten

Den 6 november frågade jag statsrådet Erik Slottner om det finns några planer på att se över regelverket om hur ålders- och identitetskontroller ska utföras vid distanshandel till svenska konsumenter eller om det fanns planer på att ge en eller flera myndigheter i uppdrag att ta ett samlat grepp om frågan.

Frågan ställdes mot bakgrund bland annat av att Folkhälsomyndigheten och vissa kommuner drivit på för en tolkning av lagstiftningen för tobaksvaror och tobaksfria nikotinprodukter så att det vid e-handel ska krävas ålderskontroll både vid försäljningstillfället och vid överlämnandet. Ett sådant uttryckligt krav saknas dock i lagstiftningen. Om ett sådant krav införs riskerar det att leda till tillämpningsproblem, bland annat med beaktande av att olika regler om ålders- och identitetskontroll kommer att gälla för olika typer av varor vid distanshandel.

Statsrådet besvarade min fråga den 15 november 2023 och framförde att det är viktigt att regelverket är ändamålsenligt och inte onödigt betungande. Statsrådet informerade även om att regeringen följer utvecklingen med avseende på ändamålsenligheten i berörda regelverk.

Jag vill nu uppmärksamma statsrådet på att det av ett flertal svenska domstolsavgöranden följer att det uppställs stora hinder för att e-handlare ska kunna överlämna åt sina logistikaktörer, till exempel postombud, att utföra ålderskontroll åt e-handlarna.

Svenska domstolar har i två nyligen avgjorda mål ansett att e-handlarnas ålderskontroller inte var tillräckliga trots att dessa betalade för tilläggstjänster hos postoperatören för att försäkra sig om att det är en myndig person som hämtar ut försändelsen. I det ena fallet hade e-handlaren dessutom köpt till inte bara en utan två tilläggstjänster för utökad personkontroll och för ålderskontroll. Domstolen ansåg att detta inte var tillräckligt eftersom e-handlaren inte kunde garantera att ålderskontrollen faktiskt utfördes.

Bägge målen överklagades till Högsta förvaltningsdomstolen som den 15 november 2023, samma dag som statsrådet Erik Slottner besvarade min tidigare fråga, beslutade att inte ta upp något av målen till prövning.

Om det inte uppställs några krav på att e-handlare ska utföra ålderskontroll vid

överlämnandetidpunkten kan e-handlare fortsätta sin lagenliga verksamhet genom att själva kontrollera köparens ålder vid försäljningstillfället.

Om det däremot skulle införas krav på ålderskontroll även vid överlämnandet av varor till kunden, så som Folkhälsomyndigheten har föreslagit, omöjliggörs dock e-handel med tobaksprodukter och tobaksfria nikotinprodukter, trots att de lagar som riksdagen har stiftat tillåter e-handel. Härigenom försämras även konsumenternas tillgång till produkterna.

Följden blir alltså ett regelverk som inte är ändamålsenligt och som blir onödigt betungande.

Mot denna bakgrund vill jag fråga statsrådet Erik Slottnér:

Vilka åtgärder avser regeringen att vidta för att säkerställa att regelverket för e-handel med tobaksprodukter och tobaksfria nikotinprodukter är ändamålsenligt och inte upplevs som onödigt betungande?

.....
Tobias Andersson (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch